

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/10/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122203998
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8122203998.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., 2/ E. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, XXX XX D., obaja právne zastúpení: JUDr. Daniel Tarbaj, advokát, so sídlom Zámocká 525/28, 091 01 Stropkov proti žalovanej: Československá obchodná banka, a.s., so sídlom Žižková 11, 811 02 Bratislava, IČO: 36 854 140, právne zastúpený: HAVRILLA & CO. s.r.o., so sídlom Nám. M. Benku 2, 811 07 Bratislava, IČO: 36 364 606, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o určenie neplatnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 16Csp/67/2022-205 zo dňa 27.10.2022, takto jednohlasne

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok vo výrokoch III., IV. a V.

II. Vo výrokoch I., II. a VI. zrušuje rozsudok a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovné :

„I. Súd určuje, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o spotrebiteľskom F. E. G. H. XXX/XXXX/XXXX zo dňa 19.5.2016 je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaná je povinná vydať žalobcovi bezdôvodného obohatenie vo výške 1.371,16 eur spolu s spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1.371,16 eur od 20.5.2022 až do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom F. E. G. č. XXX/XXXX/XXXX zo dňa 19.05.2016 v Článku V. Poplatky, bod 2., písm. a) v znení: „Dlžník je ďalej povinný zaplatiť Banke poplatok za upomienku a administratívu vymáhania vo výške 25.00 €, v prípade nedodržania podmienok zmluvy, ktorý je splatný vždy v deň odoslania upomienky. Banka môže tento poplatok zúčtovať aj opakovane, avšak najviac 2 krát za mesiac.“ je neprijateľná.

IV. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom F. E. G. č. XXX/XXXX/XXXX zo dňa 19.05.2016 v článku VI. Ďalšie záväzky Dlžníka, bod 1., v znení: „Dlžník je povinný bez zbytočného odkladu informovať Banku o zmenách v príjmoch a výdavkoch, o záväzkoch, ktoré prevzal za úhradu záväzkov iných osôb a o iných podstatných zmenách osobnej a ekonomickej povahy, ktoré

môžu mať vplyv na riadne splácanie záväzkov z tejto zmluvy alebo o zmene zamestnania, príp. o skončení podnikania.“ je neprijateľná.

V. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o spotrebiteľskom F. E. G. č. XXX/XXXX/XXXX zo dňa 19.05.2016 v článku IX. Záverečné ustanovenia, bod 2., v znení: „Dlžník vyhlasuje, že pred podpisom tejto Zmluvy sa oboznámil so Všeobecnými obchodnými podmienkami F. I. J., K. pre poskytovanie spotrebných úverov pre obyvateľstvo (v znení účinnom od 18.11.2015), ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy a súhlasí s nimi.“ je neprijateľná.

VI. Žalobcovia majú voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. V odôvodnení súd prvej inštancie konštatoval, že právny predchodca žalovanej ako veriteľ a žalobcovia ako dlžníci uzavreli 19.05.2016 zmluvu o spotrebiteľskom F. E. G. č. XXX/XXXX/XXXX, na základe ktorej im žalovaná poskytla úver vo výške 3.934 eur. Právny vzťah medzi účastníkmi posúdil podľa zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení účinnom v čase uzavretia úverovej zmluvy (ďalej len „ZoSÚ“). Súd prvej inštancie považoval za jeden z najdôležitejších údajov pre spotrebiteľa údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len „RPMN“), pretože uvedený údaj zohľadňuje všetky náklady, ktoré musí spotrebiteľ za úver uhradiť a preto je najlepším indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Zákonodarcu v záujme poskytnutia ochrany slabšej zmluvnej strany v spotrebiteľskom právnom vzťahu, teda spotrebiteľovi, stanovil prísne obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktoré sprísnil aj tým, že pri údají o RPMN sa podľa vyššie citovanej právnej úpravy musia uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet. Považoval za nepochybné, že v zmluve spomínaný údaj chýba, napriek tomu, že je uvedená hodnota RPMN, čo však v zmysle citovaného zákonného ustanovenia nepostačuje. Dospel preto k záveru, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere chýba povinný údaj v zmysle § 9 ods. 2 písm. k/ spočívajúci v uvedení všetkých predpokladov použitých na výpočet RPMN. Absencia tejto náležitosti spôsobuje fikciu o bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru. Súd prvej inštancie zistil, že žalobcovia mali žalovanej zaplatiť len sumu 3.934 eur, ktorú reálne ako úver vyčerpali a keďže mu zaplatili až 5.540,18 eura, bolo dôvodné výrokom II. rozsudku zaviazať žalovanú k zaplateniu sumy 1.371,16 eura predstavujúcu jej bezdôvodné obohatenie v dôsledku plnenia bez právneho dôvodu podľa § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Následne sa súd prvej inštancie zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovanou. Vychádzal zo záveru, že pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty sa vyžaduje skutočná a nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech, a o tom, kto ho získal. Nie je rozhodujúce, že oprávnený sa mohol o tom dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti skôr. Vo vzťahu k subjektívnej lehote žalobcovia uviedli a prehlásením doložili, že o bezdôvodnom obohatení sa dozvedeli v októbri 2021, teda dvojročná subjektívna premlčacia lehota by im uplynula až v októbri 2023, pričom žaloba bola na súd doručená 26.04.2022, teda včas. Pre absenciu akéhokoľvek dôkazu opaku tak súd prvej inštancie nemohol považovať námietku premlčania z hľadiska subjektívnej premlčacej lehoty za dôvodnú. Súd prvej inštancie tak námietku premlčania vznesenú žalovanou vyhodnotil ako nedôvodnú.

Súd prvej inštancie vyhlásil v zmysle ustanovení § 53 ods. 1,2,3 a 5 Občianskeho zákonníka zmluvnú podmienku uvedenú vo výroku III. rozsudku za neprijateľnú, pretože pokiaľ ide o poplatok za upomienky (analogicky za výzvu) súd prvej inštancie už len poukazuje na právny záver vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove 6Co 126/2012, s ktorým sa stotožňuje. Podľa neho v spotrebiteľských veciach poplatky za upomienky/upozornenie umožňujú získať na úkor spotrebiteľa majetkový prospech, ktorý prevyšuje skutočné výdavky žalobcu za upomienku. Zákon za príslušenstvo pohľadávky označuje náklady na uplatnenie pohľadávky. Predpokladá teda presné výdavky. Paušálna výška poplatku za upomienku/výzvu bez transparentného výpočtu skutočných nákladov plne zapadá do definície neprijateľnej zmluvnej podmienky. Navyše vo vopred pripravenom texte pôvodného veriteľa žalovanej absentuje vôľa zmluvných strán dohodnúť sa na povinnosti dlžníka platiť takúto sankciu bez ohľadu na to, že žalobca ako klient mal podľa predtlaču zmluvy prehlásiť, že súhlasí so zmluvnou pokutou, všetko v snahe získať úver. Dlžník - žalobca nemal nijakú možnosť túto zmluvnú podmienku ovplyvniť, pričom je faktom, že táto zmluvná podmienka bola už viackrát právoplatne judikovaná ako neprijateľná.

Vo vzťahu k neprijateľnej zmluvnej podmienke uvedenej vo výroku IV. rozsudku, súd prvej inštancie vyhlásil v zmysle v zmysle ustanovení § 53 ods. 1,2,3 a 5 Občianskeho zákonníka zmluvnú podmienku

uvedenú vo výroku IV. tohto rozsudku za neprijateľnú, pretože je neprípustné, aby dlžník bez toho, aby čokoľvek zo svojich zmluvných povinností porušil, bol zaviazaný povinnosťou informovať veriteľa o nesúvisiacich zmenách v príjmoch, záväzkoch a zmenách nielen ekonomickej, ale dokonca aj osobnej povahy. Uvedené indikuje vskutku hrubý nepomer medzi právami zmluvných strán a na dôvažok aj táto zmluvná podmienka už bola judikovaná ako neprijateľná (rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 115/2016 z 29.6.2016).

Čo sa týka zmluvnej podmienky uvedenej vo výroku V. tohto rozsudku, súd prvej inštancie vyslovil jej neprijateľnosť z dôvodu, že prenos dôkazného bremena na spotrebiteľa zo strany dodávateľa predpokladá už samo osebe zmenšenie procesných možností spotrebiteľa v prípadnom budúcom súdnom spore. Vystáva otázka, či za predpokladu, že ak dlžník pred podpisom zmluvy len sťažka mohol naštudovať rozsiahle zmluvné podmienky, by sa pri takto nakoncipovanej zmluvnej podmienke vôbec púšťal do sporu s dodávateľom.

3. O trovách konania v danej veci súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Konštatoval, že žalobcovia boli v konaní plne úspešní, preto majú voči neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

4. Proti tomuto rozsudku v celom rozsahu podala žalovaná v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. b),d),f) a h) CSP. Namietala, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, kedy nesprávne aplikoval ust. § 11 ods. 1 ZoSÚ. V danom prípade úverová zmluva mala predpísanú písomnú formu (ods. 1) a aj obsahovala všetky zákonom vymienené náležitosti podľa ods. 2. § 11 ZoSÚ. Žalovaná pri výpočte RPMN v úverovej zmluve použila jediný predpoklad a to ten, že pri výpočte RPMN sa vychádza z predpokladu, že úverová zmluva zostane platná dohodnutý čas a že žalovaná ako banka a žalobcovia ako dlžníci si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách stanovených v úverovej zmluve, čo jednoznačne vyplýva zo znenia čl. I bod 4. Nie je preto správne odôvodnenie súdu prvej inštancie, že by úverová zmluva neobsahovala ustanovenie, ktoré by určilo predpoklady pre výpočet RPMN. Po podaní dovolania zo strany banky mal Najvyšší súd SR ako dovolací súd v konaní vedenom pod sp. zn. 7Cdo/183/2020 za to, že v predmetnej úverovej zmluve sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN, ktorými sú uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov, ktoré údaje zo zmluvy jednoznačne vyplývajú. Dovolací súd, na rozdiel od súdov nižších inštancií, zastal názor, že zo znenia § 9 ods. 2 písm. j/ ZoSÚ nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN a špeciálne ich v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Takúto požiadavku pritom nie je možné vyvodiť gramatickým (jazykovým) ani teleologickým (účelovým) výkladom daného zákonného ustanovenia. V odôvodnení tohto uznesenia sa navyše uvádza aj tá skutočnosť, že výklad zákona, ktorým súd vyžaduje uvedenie matematického výpočtu RPMN ako povinnej náležitosti zmluvy o úvere, je v rozpore so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS (ďalej len „Smernica“), čl. 10 ods. 2 písm. g/, ktorá vyžaduje len uvedenie RPMN, celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, a predpokladov na výpočet RPMN. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd SR aj v rozhodnutí v konaní pod sp. zn. 7Cdo 277/2021 zo dňa 21.04.2022. Zo znenia úverovej zmluvy jednoznačne vyplýva výšky úveru – článok I., bod 1. – úver vo výške 3.934 eur, výška splátky - článok IV., bod 1. – výška splátky 58,05 eura, resp. posledná splátka vo výške 57,91 eura interval a počet splátok - článok IV., bod 1. – poradie (1-95 splátok) a termín splátky – 11. deň v mesiaci (termín prvej splátky – 11.07.2016, termín poslednej splátky – 11.05.2024) uvedenie výšky úrokov - článok I., bod 2. – pevná úroková sadzba vo výške 9.00% p.a., náklady na poistenie a prípadné poplatky - článok V. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku považoval žalovanou vznesenú námietku premlčania pre absenciu akéhokoľvek dôkazu opaku z hľadiska subjektívnej premlčacej lehoty za nedôvodnú. Odôvodnenie súdu prvej inštancie však žalovaná považuje za nepreskúmateľné, pričom súd sa tu vôbec nezaoberal legitimitou a pravdivosťou doloženého prehlásenia žalobcov a najmä sa vôbec nezaoberal argumentáciou žalovanej, podľa ktorej v tomto prípade je počiatkom plynutia subjektívnej nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia v časti zaplateného úroku je vždy každý konkrétny deň v kalendárnom mesiaci zvlášť, za ktorý bola splátka spolu s úrokom zaplatená a nie je možné považovať za úrok zaplatený naraz v jeden konkrétny deň. V tomto prípade tak je treba posudzovať počiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty vo vzťahu k jednotlivým splátkam osobitne a nie ako celku, tj. začiatok premlčacej lehoty zvlášť za mesiac január, február, marec atď.

Zároveň súd prvej inštancie nesprávne aplikoval ust. § 53 Občianskeho zákonníka na úverovú zmluvu vo vzťahu k výroku III - V. napadnutého rozsudku. Konkrétne v tom smere, že nie je možné určiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmluvnom vzťahu, ktorý pred týmto určením už zanikol, ale iba pre zmluvný vzťah, ktorý existuje a teda pro futuro. V danom prípade úverová zmluva zanikla, čo preukazuje potvrdenie o splatení úveru zo dňa 16.09.2021 doložené žalobcami, preto určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky zaniknutej spotrebiteľskej zmluvy nemá oporu v zákone. Žalovaná taktiež dáva do pozornosti odvolacieho súdu tú skutočnosť, že určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky na základe určovacej žaloby v individuálne riešenej veci je možné iba za podmienky preukázania naliehavého právneho záujmu žalobkyne. Žalobcovia však v tomto prípade nepreukázali žiadny naliehavý právny záujem na určení pre nimi uplatnené právo, nakoľko právom, ktoré malo byť v jej prípade údajne porušené, je právo na bezúročný a bezpoplatkový úver a z toho vyplývajúce právo na vydanie bezdôvodného obohatenia.

Vo vzťahu k výroku III. napadnutého rozsudku žalovaná namietala, že v tomto prípade nie sú splnené podmienky podľa ust. § 53 ods. 4 písm. v) Občianskeho zákonníka. Jednak predmetný 25 eur poplatok za upomienku bol dojednaný priamo v úverovej zmluve ako individuálna podmienka a navyš s predmetnou úverovou zmluvou sa mali možnosť žalobcovia v pozícii dlžníkov vopred oboznámiť. Navyš súvisí iba s prípadom omeškania dlžníka s platením mesačných splátok úveru a následným spracovaním a expedovaním upomienky pre dlžníka, t.j. súvisí so zavineným správaním sa dlžníka. Nie je možné taktiež súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že neposkytuje spotrebiteľovi skutočné protiplnenie a je poskytované, vykonávané vo vlastnom záujme dodávateľa.

Vo vzťahu k výroku V. žalovaná zastáva názor, že súd prvej inštancie sa v tomto prípade nevysporiadal s argumentáciou žalovanej a nijako bližšie neodôvodnil prečo zmluvnú podmienku informovať banku ako veriteľa považuje za neprijateľnú. V tomto prípade však nie je pravdou, že by tieto informácie boli nesúvisiace s poskytnutým úverom a dlžníkovou schopnosťou ho pravidelne splácať. Súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil predmetné ustanovenie v nadväznosti na ust. § 7 ods. 2 ZoSÚ. Tu zákon zakladá povinnosť spotrebiteľa poskytnúť údaje na žiadosť veriteľa, na ktorú je spotrebiteľ povinný reagovať a splniť tak svoju informačnú povinnosť. Zákon o spotrebiteľských úveroch však nikde neuvádza, že by veriteľ túto možnosť požiadať dlžníka nemohol uskutočniť aj počas trvania úverového vzťahu, nie iba pred uzatvorením úverovej zmluvy. Odvolanie sa súdu prvej inštancie na rozsudok Okresného súdu Prešov, sp. zn. 11C/115/2016, zo dňa 29.06.2016 pokladá žalovaná za irelevantný a nezohľadňujúci skutkový stav v tejto právnej veci, pretože súd tu vyhodnotil podmienku vo vzťahu k prevereniu bonity klienta počas splácania úver ako neprijateľnú s ohľadom na neurčitosť podmienok, kedy nebolo jasne konkretizované, čo spotrebiteľ by mal hlásiť. V tomto prípade je však v úverovej zmluve výpočet skutočností, o ktorých je žalobkyňa žalovanú povinná informovať, v článku VI. - Ďalšie záväzky Dlžníka, bod 1. ÚZ jasne vymedzený. Súd prvej inštancie navyš vyhodnotil ako neprijateľnú iba časť zo znenia zmluvnej podmienky. Časť v znení: „ďalej je povinný informovať banku o smrti spoludlžníka, ručiteľa a ďalších osôb, ktoré poskytli zabezpečenie úveru“, za neprijateľnú neurčil, čo zakladá nepreskúmateľnosť rozhodnutia v tejto časti.

Vo vzťahu k výroku V. napadnutého rozsudku zastáva žalovaná názor, že súd prvej inštancie opätovne nesprávnym právnym posúdením dospel k nesprávnemu záveru aplikáciou a výkladom čl. IX, bod 2 ÚZ. Konkrétne nesprávne právne posúdil predmetné ustanovenie v nadväznosti na ust. § 53 ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka v znení platnom v čase uzavretia úverovej zmluvy. Je evidentné, že v úverovej zmluve sa v článku IX. bod 2., uvádza, že Všeobecné obchodné podmienky F. I. J., K. pre poskytovanie spotrebiteľských úverov pre obyvateľstvo sú neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy. Nie je zrejmé z odôvodnenia napadnutého rozsudku, na základe akých právnych argumentov súd prvej inštancie predmetné ustanovenie označil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa Občianskeho zákonníka. Súd sa však vôbec nevysporiadal s tým, akým konkrétnym spôsobom bola nerovnováha medzi žalobcami a žalovanou v tomto prípade spôsobená a ani neodôvodnil akým spôsobom bola porušená zásada transparentnosti VOP.

Na základe uvedených odvolacích námietok navrhol, aby odvolací súd postupom podľa ust. § 388 CSP napadnutý rozsudok v celom rozsahu zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu a rozhodne o trovách konania tak, že zaviazá žalobcov na náhradu trov konania žalovanej v rozsahu 100%. Alternatívne postupom podľa ust. § 389 CSP v spojitosti s ustanovením § 391 ods. 1 CSP uznesením napadnutý rozsudok v celom rozsahu zruší a vec vráti súdu prvej inštancie na ďalšie konanie s tým, že o náhrade trov konania rozhodne súd prvej inštancie postupom podľa ust. § 396 ods. 3 CSP.

5. K odvolaniu žalovanej sa vyjadrili žalobcovia. Uviedli, že pokiaľ vo vzťahu k určeniu bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru z dôvodu absencie predpokladov pre výpočet RPMN žalovaná splnenie tejto

náležitosti považuje tým, že v zmluve uviedla, že „ÚZ zostane platná dohodnutý čas a že Žalovaná ako banka a Žalobcovia ako dlžníci si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách stanovených v ÚZ“, z uvedeného žalobcovia nedokážu zistiť, aké predpoklady boli použité. K zisteniu predpokladov pre výpočet RPMN nemá dospieť spotrebiteľ výkladom zmluvy, ale v zmluve má byť explicitne uvedená informáciou, že ide o predpoklady pre výpočet RPMN, ako to vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR 7Cdo/234/2021, z 29.09.2021, čo sa týka legálnej definície pojmov, podľa zákona. Súhlasia preto s názorom žalovanej, že zmluva nemusí obsahovať matematický výpočet RPMN, ale ak z rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-448/17 vyplýva, že zmluva, ktorá obsahuje vzorec, musí byť doplnená údajmi nevyhnutnými na výpočet RPMN, tak o to viac platí, že tieto údaje, teda všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN musí zmluva obsahovať, aj keď neobsahuje vzorec na výpočet RPMN, aj s explicitným pomenovaním, že ide o všetky predpoklady použité na výpočet RPMN. Nakoľko sú, podľa ich názoru, právne závery obsiahnuté v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/183/2020 a sp. zn. 7Cdo/277/2021 v zásadnom rozpore s úniovým, ale aj s vnútroštátnym právom, ako aj uznesením Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/234/2021 zo dňa 29.09.2021, navrhli sa od týchto rozhodnutí Najvyššieho súdu SR odkloniť, v zmysle bodu I. rozsudku Súdneho dvora EÚ, vo veci C-173/09, z 05.10.2010 (Elchinov).

Napriek skutočnosti, že pre posúdenie bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru postačuje neuvedenie čo i len jednej z obligatórnych náležitostí vyžadovaných zákonom o spotrebiteľských úveroch, ktorých absencia má za následok bezúročnosť a bez poplatkovosti úveru. zastávajú názor, že absentujú aj ďalšie náležitosti, ktoré v žalobe a replike namietali. Prinajmenšom poukazujú na nesprávnosť celkovej čiastky, pričom tvrdenia a výpočty uvedené žalovanou však nezodpovedajú údajom uvedeným v Zmluve a majú dojem, že ide iba o tendenčné dosadenie premenných za účelom dospieť k výsledku 5.540,18 eura. Vo vzťahu k nesprávnemu údaji o priemernej hodnote RPMN, tak žalovaná sa vo svojom vyjadrení k žalobe stotožňuje s ich argumentáciou o nesprávnosti tohto údaja. Nesprávnosť niektorej z náležitostí má rovnaký následok ako absencia nesprávnej náležitosti.

Pokiaľ žalovaná namietá absenciu naliehavého právneho záujmu ohľadne určovacích petítov žaloby poukázali na ustanovenie § 11 ods. 4 ZoSÚ, s účinnosťou od 1.1.2018, podľa ktorého: Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bez poplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. 18ba).“ Poznámka pod čiarou k odkazu 18ba) znie: „18ba) § 137 ods. c) a d) CSP. Určovanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky však malo oporu v zákone aj pred 01.01.2018, v zmysle § 137 CSP, § 298 CSP a v zmysle zák. č. 250/2007 Z. z. a § 53a OZ. V tejto súvislosti poukázali na aktuálne rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6Cdo/27/2018, z 28.03.2019.

V súčasnej aplikačnej praxi, čo sa týka nedôvodnosti námietky premlčania, vznesenej žalovanou, poukázali na vývoj judikatúry vydané Ústavným súdom SR a Najvyšším súdom SR, predovšetkým v súvislosti s vydaním rozsudku Súdneho dvora EÚ, vo veci C-485/19, z 22.04.2021 a v spojených veciach C-698/18 a C-699/18, z 09.07.2020, ktoré vyústil už do ustálenej súdnej praxe, z ktorej vyplýva, že nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je premlčaný ani v subjektívnej dvojročnej, ani v desaťročnej objektívnej premlčacej dobe. Čo sa týka osobitne 10-ročnej objektívnej premlčacej doby a k dôkazu úmyslu, poukazujú na odôvodnenie uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/268/2021, z 28.02.2022. Zároveň poukázali na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove v tejto oblasti.

Podľa žalobcov poplatok za upomienky predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprímerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. V konkrétnom prípade ide o poplatok za omeškania čo i len 1 centu. Vo vzťahu k ďalšej NZP o povinnosti informovať dodávateľa o všetkých zmenách osobnej alebo ekonomickej povahy pokiaľ žalovaná poukazuje na § 7 ods. 2 ZoSÚ., tak jej uniká, že na rozdiel od predmetnej zmluvnej podmienky, sa poskytujú informácie na žiadosť banky. Predmetná zmluvná podmienka je nejasná, neurčitá, resp. netransparentná a nezrozumiteľná. Napádaná zmluvná podmienka vyžaduje od spotrebiteľa jeho iniciatívu oznámenia k neurčitej množine povinností, navyše nielen ekonomickej, avšak aj osobnej povahy. Z obsahu ďalšej neprijateľnej zmluvnej podmienky týkajúcej sa vyhlásenia o oboznámení je zrejmé, že jej cieľom je obísť zákon a tým vyňať spotrebiteľa z režimu právnej ochrany noriem zameraných na ochranu práv spotrebiteľa obsiahnutých v Občianskom zákonníku. Uvedená zmluvná podmienka je v priamom rozpore s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý je materiálnym korektívom, kogentným imperatívom a operatívom dobrých mravov nepripúšťajúcim dohodnúť so spotrebiteľom menej výhodné zmluvné postavenia ako mu garantuje Občiansky zákonník a Zákon o ochrane spotrebiteľa. Taktiež je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa štandardnou zmluvnou podmienkou prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a splnenia si zákonných povinností veriteľa.

S poukazom na uvedené argumenty navrhli rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Žalobcovia si zároveň uplatnili náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. V replike žalovaná zotrvala na svojej argumentácii uvedenej v podanom odvolaní, podľa ktorej v tomto prípade predmetná zmluva o úvere mala predpísanú písomnú formu a obsahovala všetky zákonom vymienené min. náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) ZoSÚ. Taktiež žalovaná k argumentácii žalobcov ohľadom možnosti podať určovaciu žalobu bez preukázania naliehavého právneho záujmu trvá na svojej argumentácii uvedenej v odvolaní. Bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru v tejto právnej veci nemal vzniknúť z neprijateľnosti zmluvných podmienok, ale z absencie zákonných náležitostí uvedených v § 9 ods. 2 ZoSÚ, čo je odlišný právny základ na ktorom sa vznik bezdôvodného obohatenia zakladá, pričom vo vzťahu k tomuto právnemu základu sa premlčacia doba jednoznačne vzťahuje a to v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka. Podľa žalovanej ak žalobcovia podali žalobu dňa 26.04.2022 možno teoreticky za nepremlčaný považovať iba nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v prípade subjektívnej premlčacej lehoty dva roky spätne od podania žaloby na súd, tj. maximálne za obdobie od 26.04.2020 do 26.04.2022 a ak aj súd prvej inštancie neprihliadol na argumenty žalovanej ohľadom nemožnosti určiť úver podľa úverovej zmluvy za bezúročný a bezpoplatkový, tak bol povinný podľa ust. § 101 ods. 1 Občianskeho zákonníka ex officio prihliadnuť na žalovanou vznesenú námietku premlčania a to vo vzťahu k sume uvedenej v odvolaní, kde sa nachádza aj vyčíslenie a odôvodnenie tejto výšky. Žalovaná zotrvala na svojom názore, podľa ktorého súd prvej inštancie nesprávne aplikoval ust. § 53 Občianskeho zákonníka na úverovú zmluvu vo vzťahu k výrokom III - V. napadnutého rozsudku. Argumentáciu žalovanej navyše podporuje rovnako rozhodnutie tunajšieho súdu v inom, obdobnom, konaní o určení bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru, vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.105,10 eura s prísl. a o určení neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré je vedené na Okresnom súde Prešov pod č.k. 11Csp/115/2022 kde je žalovaná v rovnakej pozícii ako v tomto konaní. V časti o určení bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru sa v tomto konaní tunajší súd vyjadril v rozsudku zo dňa 14.12.2022 v bode 26 a nasl. jednoznačne v prospech žalovanej, kde uviedol, že po zohľadnení princípu právnej istoty nie je možné dospieť k záveru o absencii predpokladov použitých pri výpočte RPMN, pričom úverová zmluva posudzovaná v konaní pod č.k. 11Csp/115/2022 bola v rovnakom znení, v akom bola úverová zmluva uzatvorená aj v tomto konaní.

7. V duplike žalobcovia uviedli, že žalovaná v súdnom konaní nedala jasnú odpoveď, z čoho vychádzala pri výpočte RPMN a zároveň prečo to neuviedla v Zmluve napriek tomu, premenné uvedené v bode 3.1.9 odvolania ani nezodpovedajú premenným uvedeným v Prílohe č. 2 k ZoSÚ, nehovoriac o tom, že legálny pojem v Zmluve ani nikde nenachádzajú. Čo sa týka námietky premlčania a konštatovania žalovanej, že žalobcovia sa s jej argumentáciou nevysporiadali, uvádzajú že sa jedná o absurdnú argumentáciu, pri ktorej pri bezúročnom a bezpoplatkovom úvere žalovaná svojvoľne počítala plynutie premlčacej doby od zročnosti úrokov. Za situácie, že je úver potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov, potom žalobcovia nemohli predsa uhrádzať úroky ani poplatky, ale všetky ich platby za započítavali na istinu úveru, a jej preplatenie je bezdôvodným obohatením na strane dodávateľa. Čo sa týka poukazovania na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11Csp/115/2022, tak zo strany žalovanej ide o poukazovanie na neprávoplatný rozsudok.

8. Vo vyjadrení k duplike žalovaná uviedla k namietanému bodu 3.1.9 odvolania žalovanej zo dňa 05.12.2022, že jej vyjadrenie v tomto bode nemožno označiť za zmätočné. V bode 3.1.9 odvolania žalovaná iba konkretizovala z čoho následne pri samotnom výpočte RPMN vychádzala, avšak iba za predpokladu, že Zmluva zostane platná dohodnutý čas a že žalovaná ako banka a žalobcovia ako dlžníci si budú plniť svoje povinnosti za podmienok a v lehotách stanovených v Zmluve. Opätovne žalovaná odkázala na judikatúru Najvyššieho súdu SR, ktorý sa vyjadril k obligatornosti uvedenia vysloveného gramatického znenia „predpoklady pre výpočet RPMN“ a povinnosti veriteľa v zmluve špeciálne označovať tieto predpoklady ako „predpoklady pre výpočet RPMN“. Podľa vyjadrenia žalobcov žalovaná svojvoľne počítala plynutie premlčacej doby od zročnosti úrokov. Nijakým spôsobom však žalobcovia neuviedli prečo považujú tento odôvodnený postup za svojvoľný. Naopak ich argumentácia, podľa ktorej nemohli uhrádzať úroky ani poplatky, ale všetky platby žalobcov sa započítavali na istinu úveru, a jej preplatenie je bezdôvodným obohatením na strane dodávateľa je nelogická a odporujúca si. Žalovanej nie je zrejmé, ako je možné, aby si žalobcovia nárokovali vydanie bezdôvodného obohatenia, pokiaľ tvrdia, že všetky platby žalobcov sa započítavali na istinu úveru a nie na úroky a poplatky zo zaplatenia ktorých však vznik bezdôvodného obohatenia odvodzujú a v prípade ktorého platí počítanie

premlčacích dôb tak, ako to uviedla žalovaná vo svojich predchádzajúcich podaniach, na ktoré v tomto rozsahu odkazuje.

9. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné v časti potvrdiť a v časti zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietanými nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

11. Nesprávne skutkové zistenia sú také zistenia, na základe ktorých súd vec posúdil po právnej stránke a ktoré v podstatnej časti nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Dochádza k tomu vtedy, ak súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z dôkazov alebo z vyjadrení strany nevyplynuli, ani inak nevyšli počas konania najavo alebo rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli dôkazmi preukázané alebo vyšli najavo, opomenul. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd založil na chybnom hodnotení dôkazov.

12. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav, dochádza k tomu vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

13. Z doterajšieho dokazovania súdu prvej inštancie vyplýva, že právny predchodca žalovanej (OTP banka Slovensko, a.s.) ako veriteľ a žalobcovia ako dlžníci uzavreli 19.05.2016 zmluvu o spotrebiteľskom F. E. G. č. XXX/XXXX/XXXX (ďalej len „Zmluva“), na základe ktorej právny predchodca žalovanej poskytol žalobcom úver vo výške 3.934 eur s mesačnou splátkou 58,05 eur, úrokom vo výške 9 % ročne, RPMN vo výške 9,58 %, priemernou RPMN 15,33 % ročne a celkovou čiastkou, ktorú musí dlžník zaplatiť vo výške 5.540,18 eura. Termín konečnej splatnosti bol stanovený ku 11.05.2024.

14. Ani odvolací súd nemá pochybnosti, že uzatvorená Zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko právny predchodca žalovanej vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobcovia sú spotrebiteľia, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonali v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Zároveň, že súd prvej inštancie správne zhodnotil, že uzatvorená Zmluva je zmluvou o spotrebiteľskom úvere vychádzajúc z postavenia právneho predchodcu žalovanej ako veriteľa a žalobcovia ako dlžníkov zo Zmluvy a že je namieste aplikovať ZoSÚ.

15. Výrokmi III. až V. súd prvej inštancie vyhovel požiadavke žalobcov formulovanej v žalobe na určenie konkrétnych neprijateľných zmluvných podmienok v Zmluve.

16. Odvolací súd uvádza, že nemá žiadne pochybnosti o tom, že z právnej úpravy priamo vyplýva oprávnenie domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. S účinnosťou od 01.01.2018 bola zákonom č. 279/2017 Z.z. realizovaná novela zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, kde bolo doplnené ustanovenie § 11 ods. 4, v zmysle ktorého spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, alebo určenia bezúročnosti a bez poplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. Predmetné ustanovenie v poznámke pod čiarou odkazuje na § 137 písm. c) a d) CSP, na právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Vychádzajúc z logického výkladu právnej normy a argumentu a maiori ad minus (od väčšieho k menšiemu), je podľa odvolacieho súdu právom, ktoré pri oprávnení spotrebiteľa domáhať sa neplatnosti zmluvy ako celku obsahuje v sebe aj právo spotrebiteľa domáhať sa neprijateľnosti, a teda aj neplatnosti,

čo aj len jednotlivjej zmluvnej podmienky. Preto podľa názoru odvolacieho súdu sa na základe ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. môže spotrebiteľ domáhať aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Ide o ustanovenie, ktoré je procesnej povahy, preto z hľadiska jeho časovej pôsobnosti platí, že súd je povinný aplikovať ho v čase rozhodovania o nároku. Vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky je pritom možné aj vo vzťahu k zmluve, ktorá už zanikla. Súdny dvor Európskej únie v rozhodnutí C-473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa článku 3 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS.

17. Žalobcovia v postavení spotrebiteľa mali zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve, čo vyplýva aj z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. Žaloba o určenie neplatnosti zmluvnej podmienky nie je vylúčená ani v individuálnom spotrebiteľskom spore.

18. Vo vzťahu k výroku III. o určení neprijateľnosti poplatku za upomienku a administratívu vymáhania vo výške 25 eur, odvolací súd poukazuje na ust. § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka, podľa ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa. Toto ustanovenie bolo prijaté zákonom č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 13.06.2014 s prechodným ust. § 879p Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovením § 53 ods. 4 písm. t) Občianskeho zákonníka sa spravujú aj právne vzťahy vzniknuté pred 13.06.2014. Podľa odvolacieho súdu poplatok za upomienku vo výške 25 eur je poplatkom, ktorý nie je primeraný, predstavuje skrytú sankciu vo vzťahu k žalobkyni ako spotrebiteľovi. Poplatok je cenou za tzv. vedľajšie plnenie, ak by mal poplatok obstať z hľadiska súdnej kontroly, malo by ísť o plnenie, ktoré je pre spotrebiteľa skutočné, ktoré má svoj význam a má pre spotrebiteľa pridanú hodnotu. Upomienka nemôže mať sankčný charakter, v opačnom prípade by mala skutočne povahu tzv. skrytej zmluvnej pokuty, čo je vo vzťahu k spotrebiteľovi nečestné a netransparentné. Zmyslom upomienky je upozornenie a súčasne výzva pre dlžníka, aby si dodatočne splnil svoju povinnosť, s plnením ktorej je v omeškaní. Účelom zaslania upomienky nemôže byť získanie majetkového prospechu vo forme finančnej sankcie voči spotrebiteľovi ako dlžníkovi, ktorá by prinášala majetkový prospech dodávateľovi. Možné náklady spojené s vyhotovením upomienky a jej zaslaniem sú nepochybne nižšie ako poplatok vo výške 25 eur. Tento poplatok nemožno chápať ani ako poplatok za službu, teda za plnenie, ktoré je poskytované spotrebiteľovi. Preto poplatok za upomínanie, tak ako bol definovaný v článku V. bod 2 písm. a) Zmluvy, ktorá bola uzavretá medzi žalobcami a právnym predchodcom žalovanej, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

19. Odvolaciu argumentáciu žalovanej vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky vo výroku IV., ktorá vychádzala, resp. mala základ v odkaze na povinnosť veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, mal odvolací súd za argumentáciu bez relevancie. Je možné súhlasiť s tým, že z ustanovenia § 7 ods. 1 ZoSÚ vyplýva povinnosť veriteľa posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver aj pred zmenou zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru, a to s odbornou starostlivosťou. Uvedená povinnosť je však vyžadovaná vo vzťahu k novej obsahovej alebo inej zmene existujúceho záväzkového vzťahu. Za situácie, keď ani nie je zrejmé, či k novej zmene vzniknutého zmluvného vzťahu dôjde, t.j. hypotetickej situácie, je nezrozumiteľné z akého dôvodu by sa povinnosť, ktorá je uvedená v článku VI. zmluvy v bode 1 mala vyžadovať od spotrebiteľa. Súd prvej inštancie zrozumiteľne uviedol, že preverovanie bonity spotrebiteľa sa vyžaduje pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Nie je právne ani fakticky opodstatnené preskúmať bonitu spotrebiteľa po uzavretí zmluvy, naviac pri neurčito konkretizovaných podmienkach čo všetko by mal spotrebiteľ veriteľovi oznamovať. Odvolací súd konštatuje, že rovnaká zmluvná podmienka bola určená neprijateľnou rozsudkom Okresného súdu Humenné č.k. 12Csp/25/2022-54 zo dňa 29.06.2022 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9CoCsp/56/2022 zo dňa 23.02.2023.

20. Vo vzťahu k podmienke o oboznámení sa dlžníka so súčasťou zmluvy upravenej v čl. IX. Záverečných ustanovení, bod 2 Zmluvy, je potrebné uviesť, že ak majú byť všeobecné obchodné podmienky súčasťou zmluvy, je potrebné vyjadriť s nimi súhlas. Dôkazné bremeno ohľadne existencie vôle spotrebiteľa byť viazaný nielen zmluvou, ale aj všeobecnými obchodnými podmienkami, ako aj skutočnosť, že spotrebiteľ bol s týmito podmienkami riadne oboznámený, zaťažuje dodávateľa, pričom pre preukázané oboznámenie sa nepostačuje len konštatovanie a vyhlásenie spotrebiteľa vo formulárovej zmluve o tom, že bol s obchodnými podmienkami oboznámený. Obchodné podmienky

v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým na to, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nemajú slúžiť na to, aby do nich často v neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých sa predpokladá, že pozornosť spotrebiteľa najskôr uniknú (napr. rozhodcovská doložka, dojednanie o zmluvnej pokute, vznik možného nepovoleného prečerpania a povinnosť platiť úrok s tým spojený). Všeobecné obchodné podmienky predstavujú rozsiahly, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročný text, vopred pripravený dodávateľom, bez možnosti spotrebiteľa zmeniť ich obsah. Z tohto dôvodu existuje nezanedbateľné riziko, že spotrebiteľ si nebude v čase uzavretia zmluvy vedomý svojich zmluvných povinností a zaviazá sa tak k splneniu povinností, pri znalosti ktorej by k uzavretiu zmluvy nepristúpil. Ak banka uvedie podstatné obsahové náležitosti len v rámci rozsiahlych, pre priemerného spotrebiteľa na porozumenie náročných všeobecných obchodných podmienok, nemožno takémuto konaniu priznať právnu ochranu. Zmluvná podmienka, obsahom ktorej je vyhlásenie spotrebiteľa, že sa pred uzatvorením zmluvy oboznámil so zmluvnými podmienkami a súhlasí s nimi, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou podľa § 53 ods. 4 písm. l) Občianskeho zákonníka, pretože na spotrebiteľa sa prenáša dôkazné bremeno v otázke, či sa pred uzatvorením zmluvy s predloženými zmluvnými podmienkami skutočne oboznámil.

21. Z dôvodov, ktoré uviedol, preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch III. až V. podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

22. Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 9 ods. 2 ZoSÚ. Medzi nimi pod písm. k/ je uvedená ročná percentuálna miera nákladov a celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

23. Dôvodom, pre ktorý mal byť úver, ktorý právny predchodca žalovanej poskytol žalobcom úverom bezúročným a bezpoplatkovým, mala byť podľa súdu prvej inštancie absencia náležitostí podľa § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ účinného v čase uzavretia Zmluvy, t.j. k 19.05.2016.

24. Ročná percentuálna miera nákladov je dôležitým osobitným ukazovateľom, ktorým sa vypočítava časová hodnota budúcich peňažných tokov. Hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov vychádza zo zákonom presne definovaných vstupných komponentov. To, o ktoré komponenty sa jedná, vyplýva z prílohy č. 2 k zákonu č. 129/2010 Z.z. Pokiaľ niektorý z predpokladov pre výpočet RPMN uvedený nie je, dôsledkom je bezúročnosť a bez poplatkovosť úveru. Musí byť však zrejmé, ktorý predpoklad žalovaný, resp. jeho právny predchodca do Zmluvy nezakotvil.

25. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že v zmluve nie sú uvedené všetky predpoklady pre výpočet RPMN, teda absentuje údaj podľa § 9 ods. písm. k) ZoSÚ. Súd prvej inštancie však nijako nešpecifikoval, ktoré konkrétne predpoklady pre výpočet RPMN považuje za absentujúce. V tomto smere považuje odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie v tejto časti za nepreskúmateľné. Prvoinštančný súd nedostatočne posúdil otázku ohľadne podstatnej náležitosti Zmluvy týkajúcu sa uvedenia predpokladov použitých pre výpočet RPMN vyjadrenej v Zmluve

26. Právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná. Toto právo je podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky implikované aj v čl. 46 ods. 1 ústavy. Odôvodnenie rozhodnutia je tou časťou, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Zákon stanovuje zákonné požiadavky na obsah odôvodnenia rozsudku (§ 220 ods. 2 CSP) tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť, spravodlivosť. Dostatočné odôvodnenie je nevyhnutné aj z pohľadu práva neúspešnej strany namietať konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní opravných prostriedkov. Je nevyhnutné, aby text odôvodnenia nebol len popisný a formálny, ale aby naopak obsahoval jasné a logické argumenty, ktoré sú konzistentné a navzájom si neodporujú.

27. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2021, sp. zn. 7Cdo/183/2020, v zmysle ktorého veriteľ nemá povinnosť uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN, špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet

RPMN. Uvedené rozhodnutie bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2021. Uvedené rozhodnutie patrí do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Obdobne rozhodol Najvyšší súd SR aj vo veciach sp. zn. 1Cdo/205/2021 z 23.11.2022, 9Cdo/37/2020 z 29.3.2022, 5Cdo/55/2020 zo dňa 24.2.2022, 1Cdo/42/2020 zo dňa 27.4.2022. Pojem „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ definuje judikát R 71/2018 tak, že doň patria predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali

28. Podľa ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

29. S porušením tejto povinnosti ZoSÚ v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy spájal významnú sankciu a to v ust. § 11 ods. 2. V súlade s týmto ustanovením, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený požadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa, alebo bez prihľadnutia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver.

30. Podľa čl. 8 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

31. Súdny dvor v rozsudku z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais (C-565/12, EU:C:2014:190) posudzoval dodržanie hraníc vymedzených pre režim sankcií, ktorý bol stanovený zo strany členského štátu, v danom prípade v súvislosti so sankciou spočívajúcou v zániku v zásade celého nároku veriteľa na úroky v prípade porušenia povinnosti upravenej v článku 8 smernice 2008/48, t.j. preveriť pred uzavretím zmluvy úverovú bonitu spotrebiteľa. Vzhľadom na dôležitosť cieľa ochrany spotrebiteľov, ktorý je nerozlučne spojený s povinnosťou veriteľa preveriť úverovú bonitu dlžníka, Súdny dvor rozhodol, že ak by sa sankcia zániku nároku na úroky oslabila alebo úplne znefunkčnila, nevyhnutne by z toho vyplývalo, že nemá skutočne odrádzajúcu povahu (pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. marca 2014, LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, body 52 a 53) (bod 64., 65. Rozsudku SD vo veci C-42/15 Home Credit Slovakia, a.s. proti Kláre Biróovej)

32. K potrebe skúmania splnenia povinnosti dodávateľa pri overovaní bonity spotrebiteľa ex offa, poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ zn. C - 679/18, podľa ktorého článku 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offa existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie spĺňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

33. V tejto súvislosti odvolací súd odkazuje na ust. § 295 CSP, v zmysle ktorého v danom spore, ktorý je sporom s ochranou slabšej strany, súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavrhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, pričom súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí takýto dôkaz.

34. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. spoločne s výrokom II. o bezdôvodnom obohatení, ktorý nadväzoval na výrok o bezúročnosti a bez poplatkovosti úveru a so súvisiacim výrokom V. o trovách konania s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

35. Úlohou prvoinštančného súdu bude v ďalšom konaní opätovne posúdiť dôvodnosť žaloby v rozsahu zodpovedajúcom zrušeniu rozsudku. Súd prvej inštancie opätovne posúdi, či Zmluva obsahuje všetky náležitosti vyplývajúce z ust. § 9 ods. 2 ZoSÚ. Pri posudzovaní povinnej náležitosti zmluvy vyplývajúcej z § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ vezme zreteľ na názor vyplývajúci z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/183/2020 z 24.02.2021. Pokiaľ súd prvej inštancie opätovne dospeje k záveru, že úver, ktorý právny predchodca žalovanej poskytol žalobcom má byť úverom bezúročným a bez poplatkov pre neexistenciu údajov alebo niektorého z údajov, ktoré sú predpokladom pre výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, tento neexistujúci údaj identifikuje, a to konkrétne. Ďalej súd prvej inštancie ex offa posúdi povinnosť žalovanej, resp. jej právneho predchodcu ako veriteľa posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť žalobcov ako spotrebiteľov splácať spotrebiteľský úver v zmysle ustanovení § 7 ods. 1 ZoSÚ v rámci vyššie naznačených intencií a za týmto účelom vykoná dokazovanie. V prípade záveru o bezúročnosti a bez poplatkovosti spotrebiteľského úveru súd prvej inštancie opätovne posúdi, či na strane žalovanej došlo alebo nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, prípadne rozhodnúť o výške bezdôvodného obohatenia, ktoré je povinný vrátiť. V tejto súvislosti sa súd prvej inštancie opätovne vyporiada s námietkou žalovanej o premlčaní nároku žalobcov v rámci subjektívnej premlčacej doby. Po opätovnom posúdení veci súd prvej inštancie rozhodne a svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby zodpovedalo požiadavkám stanoveným v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Zároveň rozhodne aj o všetkých trovách konania (§ 396 ods. 3 CSP).

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).